

Nieuwe Prinsengracht 89
1018 VR Amsterdam
020 623 05 66

info@lezen.nl
lezen.nl
KvK 41208274

Geachte [...],

Ter voorbereiding op de plenaire behandeling van de OCW-begroting op 26 november a.s. brengen wij graag het volgende bij u onder de aandacht.

Stichting Lezen weet dat de urgentie van leesbevordering breed wordt onderschreven door zowel de politiek als het onderwijs- en bibliotheekveld. Het is daarbij essentieel dat effectief leesonderwijs duurzaam verankerd wordt in het onderwijsbeleid. Daarom maken wij ons zorgen over de bezuinigingen in het onderwijs, het onderzoek en de boekensector; die bezuinigingen raken immers ook leesbevordering. Meer in het bijzonder betreffen onze zorgen: de subsidietaakstelling, de btw-verhoging en de duurzame verankering van leesbevorderingsprogramma's.

1. Subsidietaakstelling

In de brief van 24 oktober, waarin de minister toelichting geeft op de invulling van de OCW-bijdrage aan de rijksbrede subsidietaakstelling, benadrukt hij het belang van leesonderwijs, rekenen en schrijven, en het borgen van voldoende en kwalitatief goed onderwijspersoneel. Daarnaast geeft de minister aan dat het budget voor curriculumherziening, praktijkgericht onderwijs, sterk techniekonderwijs, krimpapak en bibliotheekbeleid niet zal worden gekort.

Uit de bijlage bij de Kamerbrief (budgettaire tabel, maatregel 40) blijkt echter dat er op het budget bestemd ter ondersteuning van beleid op het gebied van lezen, creatieve industrie, bibliotheken en verbreden inzet cultuur, structureel wordt gekort met € 1,7 miljoen.

Deze twee uitgangspunten staan in sterk contrast met elkaar. Hoe wil de minister inzetten op lezen, rekenen en schrijven, terwijl tegelijkertijd een bezuiniging wordt doorgevoerd die juist dit beleid raakt? Deze korting treedt al in 2026 in werking en staat haaks op de maatschappelijke behoefte aan beter leesonderwijs, met name in het funderend onderwijs.

- Zou u aan de minister kunnen vragen hoe hij deze subsidietaakstelling rijmt met de urgentie van goed leesonderwijs?

2. Btw-verhoging

Stichting Lezen, het landelijk kennis- en expertisecentrum voor leesbevordering en literatuureducatie, wil dat alle kinderen en jongeren opgroeien met lezen. De btw-verhoging heeft desastreuze gevolgen voor het werk van Stichting Lezen. Een voorbeeld: ondanks de compensatie voor schoolboeken ontvangen scholen geen compensatie voor de btw-verhoging op de aanschaf van kinder- en jeugdboeken. Daardoor zullen er per jaar 100.000 minder boeken beschikbaar zijn in de schoolbibliotheek. En het is juist zo van belang dat de Bibliotheek *op school* een actueel en gevarieerd aanbod heeft. Bovendien weten we uit onderzoek dat bij effectief leesonderwijs de beschikbaarheid van kinder- en jeugdliteratuur (rijke teksten) essentieel is.

BoekStart en de Bibliotheek *op school* zijn ontwikkeld door Stichting Lezen in samenwerking met de Koninklijke Bibliotheek.

De programma's worden onder de noemer Kunst van Lezen gefinancierd door het ministerie van OCW.

vervolg
[onderwerp]

de Bibliotheek
op school

Ook voor ons programma BoekStart, een programma dat lezen met kinderen van 0 tot 6 jaar stimuleert en ouders helpt om samen van boeken te genieten, heeft de btw-verhoging gevolgen. In dit programma ontvangen ouders, wanneer hun kind drie maanden is, een BoekStartkoffertje met daarin onder andere twee boekjes. Deze boekjes (130.000 exemplaren per jaar, door Stichting Lezen aangeschaft) worden door de btw-verhoging 10% duurder, wat dus een groter beslag op ons beschikbare budget legt.

Literatuur (rijke teksten) heeft een grotere plaats gekregen in de nieuwe conceptkerndoelen Nederlands. De btw-verhoging op boeken beperkt de toegang tot deze rijke teksten, tot kennis en verbeelding. Het is zorgwekkend dat Nederland nu het op één na hoogste btw-tarief op boeken in Europa zal hebben, terwijl het PISA-onderzoek al aantoont dat de leesvaardigheid onder Nederlandse vijftienjarigen sterk achteruitgaat en dat een derde van deze groep het risico loopt laaggeletterd de maatschappij te betreden.

Uit onderzoek weten we dat kinderen die thuis de beschikking hebben over een breed en gevarieerd aanbod aan boeken, beter presteren op school. Vooral kinderen uit laagopgeleide gezinnen hebben baat bij een goed gevulde boekenkast; bij hen is de samenhang tussen het aantal boeken in huis en hun schoolcarrière sterker dan bij kinderen uit hoogopgeleide gezinnen. In het wetgevingsoverleg over het Belastingplan 2025 heeft minister Eelco Heijnen aangegeven dat de impact van de btw-verhoging op lezen en leesonderwijs bij uitstek iets is om te bespreken met de vakminister en staatssecretaris van OCW.

- Wij verzoeken u te onderzoeken of het lage btw-tarief op alle boeken behouden kan blijven.

3. Duurzame verankering leesbevorderingsprogramma's

Het ministerie investeert de komende jaren vanuit het Masterplan basisvaardigheden in effectief bewezen leesbevorderingsprogramma's, zoals BoekStart en de Bibliotheek *op school*. Deze programma's zijn succesvol, maar zijn momenteel afhankelijk van incidentele subsidies. Willen we de neerwaartse trend op het gebied van leesvaardigheid keren, dan is duurzame verankering noodzakelijk. Het bieden van zekerheid aan de Bibliotheek *op school* is essentieel, maar stabiele ondersteuning van de leesbevordering in de kinderopvang, op de voorschool en op consultatiebureaus via het programma BoekStart is dat ook.

- Hoe zorgen we ervoor dat leesbevordering in de vorm van BoekStart en de Bibliotheek *op school* duurzaam verankerd wordt in kinderopvang en onderwijs?

Wij zouden het zeer op prijs stellen als u bovenstaande drie aandachtspunten mee kunt nemen in uw voorbereiding op de begrotingsbehandeling van OCW. Mocht u nadere vragen hebben, dan zijn wij graag bereid hierover met u in gesprek te gaan.

Met vriendelijke groet,

Tamar van Gelder,
Directeur-bestuurder Stichting Lezen